

Kuva 1

Lea Pulkkinen

Sukuyhdistys Hahl ry:n 50-vuotisjuhla, 7.9.2025

## **Ihminen sukupolvien ketjussa**

### **Biologiset sukupolvet**

Elämme elämäämme yksilöinä ja yhteiskunnan jäseninä osana niitä monia sukuja, joista polveudumme vanhempiemme ja esivanhempiemme kautta. Pienen maan asukkaiden suvuista syntyy avioliitoilla mielenkiintoisia verkkoja, jos historiallisia taustoja selvitetään. Tänään olemme kokoontuneet juhlimaan Hahlin sukua, joka yhdistää meitä läsnäolijoita.

Ihmisen tietoisuus sukutaustasta voimistuu niistä suvuista, joissa sukuyhteyksiä ylläpidetään, joiden jäsenistä puhutaan ja joiden sukuhistoriaa on tutkittu. Oma tietoisuuteni Hahlin suvusta syntyi, kun vanhempani rakensivat kesämökin Hujansaloon 1950-luvun puolivälissä Saaren talosta ostetulle tontille. Kylän talot tulivat tutuiksi nuoruusiässäni, ja äiti kertoi, että hänen pikkuserkkujaan asui muuallakin kuin Saaren talossa, Jussilassa, Arvilassa, Kyöstilässä, Laveamäellä ja tietysti kirkonkylän Lampilassa, josta mummu, hänen äitinsä oli lähtöisin. Lisäksi sukulaisia oli Multamäellä ja Lusissa, Mansikkalassa, ja monissa muissa taloissa. Täsmällisemmin hän ei osannut selittää sukuyhteyksiään. Varmaan näistä nuoruuden havainnoista kumpuaa kiinnostukseni Hahlin sukua kohtaan

Suvun varhaisesta kiinnostuksesta Hahlin sukua kohtaan kertoo se, että jo vuonna 1910 on julkaistu aikakauskirja Kotiseudussa Taavi Marjokorven kuvaus Hujansalon kylän talojen taustoista yhteisen kantaisän kautta. Sen jälkeen tehtiin muitakin selvityksiä, mutta systemaattisempaan työhön ryhdyttiin vasta, kun aktiiviset suvun jäsenet päättivät tuottaa sukukirjan suvun 300-vuotisjuhlaan. Tehtävään palkattiin, suvun piiristä kootuilla varoilla, rehtori Jussi Rainio. Heinolan Hahl-suku -kirja ilmestyi vuonna 1983. Sillä oli merkittävä tehtävä tietoisuuden lisäämiseksi Hahlin suvusta, mikä näkyy siitäkin, että nyt vietetään sukuyhdistyksen 50-vuotisjuhlaa.

Tasa-arvon näkökulmasta katsoen joskus vähän arvostellen mainitaan, että Hahlin sukukirja oli mieskantainen, siis seurasi suvun kehitystä isästä poikiin, mutta tyttäristä, jotka synnyttävät uuden sukupolven, mainittiin vain nimet, ei lapsia. Luulen kuitenkin löytäneeni siihen muunkin syyn kuin sen, että naisista on vaikea saada tietoa vanhoista asiakirjoista. Palaan siihen vähän myöhemmin.

Tyttäristä alkavia sukupolvia sisällytettiin sukukirjan toiseen, uudistettuun painokseen, joka ilmestyi 20 vuotta myöhemmin vuonna 2003. Sen toimitustyöstä kantoivat vastuun Aila Hahl ja Arja Kaulio, jotka käyttivät työhönsä ”naisenergiaa”, kuten sukuneuvoston silloinen puheenjohtaja Olavi Salminen sen ilmaisi. Juuri ilmestyneen täydennysosan laatimisessa, jonka toimitustyöstä vastasi Auli Rautiainen, on noudatettu samaa periaatetta. Sekä miesten että naisten sukupolvikuvaukset olivat tervetulleita.

Hyvä juhlaväki. Joillekin teistä Hahlin suku on isänpuoleinen suku, toisille äidinpuoleinen ja ehkä joillakin on Hahlin suvun taustaa sekä äidin että isän puolelta.

Avioituminen Hahlin sukuhaarojen välillä ei ole ihme, sillä tämän hedelmällisen ja paljolti Heinolan seudulla asuneen suvun haarat ovat eriytyneet jo 300 vuotta sitten. Yhteinen geeniaines sukuhaarojen välillä on vähentynyt minimaaliseksi, eikä sukulaisuus ole avioliittojen esteenä.

Heinolan Hahlin suvun kantaisänä tunnetaan 1600-luvulla syntynyt Olavi Hahl. Monet ovat varmaan siinä käsityksessä, kuten itsekin olin, että hän oli niiden poikien, Olavin, Aatamin, Kaarlen, Kyöstin ja Arvin isä, joista alkoivat nykyisin tunnetut Hahlin sukuhaarat, Olavila, Aatamila jne. Mutta näin ei ole. Olavi Hahl, suvun kantaisä, oli näiden poikien isoisä (kuva 2). Sukuhaarojen kantaisä oli vuonna 1695 syntynyt Aatami, Olavi Hahlin poika toisesta avioliitosta Reeta Blomin kanssa (Heinolan Hahl-suku I-II, 2003).

## Kuva 2.

Olavi Hahlin ensimmäinen vaimo, Margareta Persson, kuoli pian Mauno-pojan syntymän jälkeen. Mauno eli yli 60-vuotiaaksi, ja hänellä oli poika, Kyösti, mutta Hahlin Kyöstilä-niminen sukuhaara ei kuitenkaan polveudu hänestä, vaan hänen serkkupuolestaan eli Maunon velipuolen, Aatamin, pojasta, joka oli parikymmentä vuotta nuorempi Kyösti kuin Maunon Kyösti. Mihin katosi Maunon haara?

Selitys löytyy ratsutiloista. Sukukirja kertoo 1600- ja 1700-lukujen nälkävuosiin ja isonvihan aikaan kytkettynä, miten Kuningas Kaarle XI:n toimesta oli luotu ratsutilajärjestelmä suurehkoista talonpoikaistaloista. Ratsutilan velvollisuus oli varustaa ratsumiehen vaatetus ja aseistus sekä hevonen ja antaa ratsumiehelle torppa asuttavaksi. Siitä sai verovapautta.

Koko Hujansalon kylän laajuisen ratsutilan oli saanut haltuunsa vuonna 1669 kapteeniluutnantti Johan Persson. Hän oli Hämeen jalkaväkirykmentin palveluksessa eikä koskaan asunut Hujansalossa. Ratsutilaa hoitivat vuokralaiset eli lampuotit.

Perssonin tytär Margareta avioitui Olavi Hahlin kanssa, joka oli Uudenmaan ja Hämeen läänin ratsurykmentin kengitysseppä. Armeijan järjestelyjen takia Johan Persson luovutti ratsutilaoikeutensa vävyllensä Olavi Hahlille, joka asettui nuorikkonsa kanssa asumaan Hujansaloon vuonna 1680. Ratsuvarusterahoillaan Olavi Hahl osti myös ratsupalveluoikeudet.

Toista Hahlin sukupolvea edustavat Olavin ja Margareta poika Mauno ja kolme muuta lasta sekä Olavin ja Reetan poika, Aatami ja kolme tytärtä. Nämä muut lapset on lueteltu sukukirjassa. Kuvassa on mainittu toisesta sukupolvesta vain Mauno ja Aatami, koska ratsutilan jakautuminen koski vain heitä. Kun Olavi Hahl kuoli vuonna 1709, ratsutila jaettiin puoliksi tuolloin 20-vuotiaan Maunon ja Olavin toisen vaimon, Reetan, kanssa. Heidän poikansa Aatami, oli tuolloin vasta noin 12-vuotias. Aikuistuttuaan Aatami avioitui Maria Grönbergin kanssa, joka oli Nyynäisten kartanon tilanhoitajan tytär.

Olavin kuoltua Reeta solmi nopeasti uuden avioliiton nimismies Daniel Björklundin kanssa, joka teki v. 1722 ratsutilan hallintaa koskevan sopimuksen, jolla koko tilan johtovalta siirtyi Reetan pojalle, tuolloin 27-vuotiaalle Aatamille. Nimismiehestä tuli vuokralainen ja Olavi Hahlin vanhin poika, Mauno, sivuutettiin täysin. Mauno yritti saada käräjillä perintöosuuttaan, mutta ei onnistunut, kuten sukukirjassa kerrotaan.

Ratsutilan siirtyminen kolmannelle polvelle tapahtui sitten seuraavasti. Velipuolten välillä oli tehty v. 1745 sopimus, jolla ratsutilan oikeudet siirtyivät tilan

johtovaltaa jo 20 vuotta käyttäneelle Aatamille tietyin Maunon elämää turvaavin ehdoin. Aatami kuitenkin kuoli kuukauden päästä, ja ratsutilan oikeudet siirtyivät hänen pojilleen, Olavi Hahlin ja hänen toisen puolisonsa, Reetan, pojanpojille, Olaville, Aatamille, Kaaralle, Kyöstille ja Arville. Sukuhaarojen synty pohjautuu siis ratsutilaoikeuksien jakoon, mitä suvun vaakunan viisi hevosenkenkääkin havainnollistaa. Aatamin ja Reetan tyttäret, Eeva ja Helvi, eivät ratsutilaoikeuksia saaneet. Näin perintöjä silloin jaettiin. Hahlin suvun tutkiminen alkoi Hujansalon kylän talojen yhteisen taustan selvittelystä, joka oli ratsutilaoikeuksien jaossa.

Hahlin kaksiosaisessa sukukirjassa sukupolvien laskeminen alkaa Olavi Hahlista, ja sukupolvia merkitään roomalaisin numeroin I:stä alkaen. Sukukirjan juuri valmistuneessa täydennysosassa (Heinolan Hahl-suku täydennysosa 2025) sukupolvet merkitään arabialaisin numeroin 1:stä alkaen, ja niiden laskeminen alkaa Olavin lapsenlapsista, sukuhaarojen kantisista. Lisäksi täydennysosa sisältää Aatamin ja Marian tyttärien, Eeva Hahlin ja Helvi Hahlin haarat. Löydätte oman sukupolvinumeronne sukukirjan täydennysosasta nimenne edestä. Kun siihen lisätään 2, luku osoittaa sukupolvinumeroa Olavi Hahlista lähtien. – Maunon sukuhaaraa yhdeksänteen polveen asti kuvataan sukukirjassa (I osa, s. 43–51) ja kerrotaan mieskantaisten sukuhaaran päättymisestä. Jos naiskantaista tietoa karttuu, sen voisi sisällyttää myöhemmin päivitettävään täydennysosaan.

Suvun kantisestä Olavi Hahlista laskettuna kuulun 10. sukupolveen Aatamilan haarassa. Sukupolvimuistini alkaa isoäidistäni, Heinolan kirkonkylän Lampilassa syntyneestä Iida Hahlista, joka kuului 8. sukupolveen, ja muistini kantaa lapsenlapsenlapsiini, jotka edustavat 13. sukupolvea. Kokemusmuistini kattaa siis kaikkiaan 6 sukupolvea. Kuinka laaja on teidän sukupolvimuistinne omassa sukuhaarassanne?

## Kulttuuriset sukupolvet

Biologisten sukupolvien lisäksi puhutaan kulttuurisista sukupolvista. Ne ovat historialliseen aikaan sidottuja toisin kuin biologiset sukupolvet. Jokainen on myös oman aikansa lapsi, ja on katsottu, että merkittävintä oman aikakausikäsitteksen muodostumiselle on se aika, jolloin ihminen on nuoruusiässä. Kokemuksellisia kulttuurisia sukupolvia onkin eroteltu sen perusteella, millaisia vallitsevia kokemuksia ihmisillä on ollut 17-vuotiaana. Muistelkaa, minä vuonna olitte 17-vuotiaita.

Kuva 3.

Kuvassa on lueteltu Suomen itsenäisyyden ajan kulttuurisia sukupolvia käyttäen hyväksi ja täydentäen Heikkisen (1917) luokittelua (Pulkkinen, 2022a). Taulukkoa voi lukea niin, että etsii oman syntymävuoden perusteella sen sukupolven, johon kuuluu. Viereisessä sarakkeessa on kyseisen sukupolven avainkokemuksia nuoruusiässä. Kolmannessa sarakkeessa on esimerkkejä lainsäädännön kehityksestä oman lapsuuden aikoihin erityisesti perhettä koskien.

Ensimmäisenä on *tsaarinaikainen sukupolvi*. Sen nuoruudessa koettiin sisällissodan jälkiaikaa traumoineen, mutta myös talouskasvua ja optimismia itsenäisyyden takia. Optimismia synnytti myös torpparilaki, joka antoi torppareille oikeuden lunastaa vuokra-alueensa. 1930-luvulla tuli lama.

Itsenäisyyden alkuvuosina syntyneen *Sotasukupolven* nuoruus katkesi sotaan. 33000 miestä kaatui ja monet haavoittuivat. Naisille tuli vastuu kotitiloista ja tehtaiden toiminnasta. Sodan päättymisen toi itsenäisyyden säilymisen takia iloa, mutta myös pettymystä alueluovutusten takia ja siirtolaisuutta.

*Vastuunkantajien sukupolven* nuoruuteeni kuului vastuunottoa itsestä ja muista, sotaorvoksi jäämistä, sotalapsiksi joutumista ja vanhempieni työtä sotakorvauksien maksamiseksi. Ostokortit säätelivät ruoka- ym. hankintoja, mutta elintason noustua oli jo varaa ostaa Upo-pulsaattoripesukone ja ehkä pieni auto.

Sitä seurasi *Liikkuva sukupolvi*, johon kuului suuria ikäluokkia, joka sai koulutusta ja tasa-arvoistui. Pienet kotitilat eivät elättäneet, muutettiin kaupunkeihin ja Ruotsiin. Omaisuuden kerryttäminen tuli tavoitteeksi. Keskioluen vapautuminen ruokakauppoihin lisäsi alkoholin käyttöä naistenkin keskuudessa. Normeja purettiin, hameet lyhenivät minihameiksi, seksistä tuli vapaampaa ilman raskauden pelkoa ja julkista yhdessä asumista, avoliittoa, alkoi esiintyä.

Seuraavaan sukupolvi on nimetty *Öljykriisin sukupolveksi*. Nuorisokulttuuri alkoi levitä varsinkin musiikin kautta. Nuoret tutustuivat maailmaan interreilaamalla. Televisio tuli yleiseksi ja sen harvat kanavat tuottivat koko kansan jakamia yhteisiä kokemuksia ja loi yhtenäiskulttuuria. Öljykriisi synnytti huolta luonnonvaroista.

*Hyvinvoinnin sukupolvessa* tasa-arvo lisääntyi, sillä yhdeksänvuotinen peruskoulu oli tarjolla kaikille. Nuorten varusteisiin tulivat korvalappustereot ja he alkoivat kasvaa sähköisten pelien pelaajiksi. Terveystenhoito koheni, mikä näkyi hammasraudoissakin. Palveluyhteiskunta alkoi vaatia itsepalvelua.

Seuraava, *Lamasukupolvi* koki Berliinin muurin murtumisen 1989, mikä vahvisti uskoa tulevaisuuteen. Mutta 1990-luvulla tuli syvä lama, joka aiheutti työttömyyttä kaikilla aloilla. Elintaso laski ja pankkikriisien takia monet velkaantuivat. Kaduille tuli leipäjonoja. Tekninen kehitys toi kännykät ja sähköpostit.

*Valitsijoiden sukupolvessa* nuoret kasvoivat tietokoneen ja internetin käyttöön. Suhtautuminen työelämään oli entistä rennompaa ja työpaikkojen vaihtaminen oli tavallista. Luokaton lukio vähensi yhteisöllisyyttä. Henkilökohtaiset valinnat korostuivat niin koulussa kuin elämäntyylien valinnassa. New Yorkin terrori-isku 2001 nosti turvallisuuskysymykset esiin uudella tavalla.

*Irrallisten sukupolvessa* sirpaloituminen alakulttuureihin jatkui ja julkisuuden henkilöiden fanittaminen voimistui. Sosiaalinen media tuli osaksi nuorten maailmaa. Sukulaisista irrottautuminen lisääntyi. Työelämä tuli lyhytjänteisemmäksi ja lyhytnäköiset taloudelliset arvot korostuivat, mikä näkyi muun muassa koulujen lakkauttamisessa. Älyllistä kehitystä pyrittiin kiirehtimään tuottavien kansalaisten toivossa.

Vuosituhanen vaihteessa syntyneitä nimitetään *Digitalisaation sukupolveksi*. Heidän maailmansa on täytynyt teknologian saavutuksilla. He eivät muista lainkaan aikaa ilman internetiä, älypuhelinta ja somea. Ympäristön saastuminen on aiheuttanut huolta ja johtanut nuorten mielenosoituksiin.

Covid-19 virus toi sitten pandemian ajan rajoituksineen, ja *pandemian sukupolvi* on saanut kokea myös ilmastokriisin pahenemisen ja turvallisuusilmapiiirin kiristymisen Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Seurauksena on ollut Suomen liittyminen Natoon. Nuoret joutuvat kokemaan taloudellisen tilanteen kiristymisen työllistymisvaikeuksina.

## Biologisten ja kulttuuristen sukupolvien suhde

Biologiset ja kulttuuriset sukupolvet määritellään eri perustein. Ne kuitenkin kohtaavat sukupolvien ketjuissa, kun vanhemmat ihmiset kauhisteleivat nykymenoa ja muistelevat, miten toisenlaista ennen oli, mikä ei nuoria aina kiinnosta. Jopa saman perheen eri aikoina syntyneet lapset voivat kokea eläneensä erilaisessa kulttuurisessa sukupolvessa. Kulttuuristen sukupolvien erojen tiedostaminen voi auttaa meitä ymmärtämään niin edellisiä kuin uusiakin sukupolvia.

Otan esille esimerkkinä sukupolvisuhteiden muutoksista isovanhempien ja lastenlasten välisen suhteen, jossa vuorovaikutus on voinut kääntyä pääläelleen. Aikaisemmin isovanhemmat neuvoivat lapsenlapsiaan ja isovanhempien viisautta arvostettiin, mutta nykyisin lapsenlapset ovat suureksi avuksi isovanhemmilleen tietokoneiden käytön ja digitaalisen asioinnin kysymyksissä. Vieläkö he arvostavat isovanhempiensa viisautta?

Miten on tunnesuhteiden laita? Äitini kertoi, että hän näki isoäitinsä, Lampilan mummon, vain muutaman kerran. Äitini oli 12-vuotias, kun hänen mummonsä kuoli, mutta hän ei muistanut koskaan istuneensa mummonsä sylissä. Kuitenkin hänen kotinsa Marjoniemen Kotajärvellä ei ollut kaukana Lampilasta ja äidin kotona oli yksi pitäjän ensimmäisistä autoistakin. Myös vuonna 1930 syntynyt edesmennyt savolaistaustainen miehenikään ei muistanut ainoasta elossa olleesta isovanhemmastaan, isänsä äidistä, muuta kuin sen, että perheen matkustettua kerran tapaamaan mummoa toisessa kaupungissa, tämä oli hätistänyt lapset ulos leikkimään. Hänkään ei muistanut koskaan istuneensa isoäitinsä sylissä.

Nostalgisesti mielellään puhutaan menneiden aikojen suurperheistä. Ehkä niitä oli jossakin, mutta käytännössä suurperheet kai rajoittuivat talonpitoa jatkavan lapsen, tavallisesti pojan perheeseen, jonka talouteen saattoi kuulua isovanhempien lisäksi naimattomia veljiä tai siskoja. Kun tytär meni naimisiin, hän lähti miehelään. Vähäisetkin etäisyydet olivat erottavia tekijöitä. Kukin hoiti omat lapsensa, miten taisi.

On mieleeni tullut toisenlainenkin selitys 1800-luvulla syntyneiden suhtautumiselle lapsenlapsiinsa. Heidän varhaisaikuisuutensa osui kovaan aikaan huonon terveydenhoidon takia. Vuonna 1880 syntynyt mummunikin synnytti 14 lasta, joista vain 6 kasvoi aikuiseksi.

Lasten kuolema oli arka asia. Jouduin sen toteamaan lapsena, kun olin mummoni luona ja näin sattumoisin nimiluettelon, josta tunnistin äitini lisäksi kolme tättiäni ja kaksi enoani. Heidän nimiensä edessä oli syntymäpäivät ja sankarivainajana kuolleen enoni nimen perässä myös risti ja päivämäärä. Mutta luettelossa oli myös muita nimiä, joiden perässä oli risti ja päivämäärä, joskus pian syntymän jälkeen, joskus vasta parivuotiaana.

Menin mummun luo ja kysyin: ”Onko sinulla ollut näin paljon lapsia – en ole koskaan kuullut?” Silloin yleensä kiltti mummoni suuttui kovasti siitä, että olin mennyt penkomaan hänen papereitaan. Pelästyin ja sopersin, että paperi oli pöydällä. En uskaltanut ottaa asiaa uudelleen puheeksi. Vasta kun odotin esikoistani yli 10 vuotta myöhemmin, rohkenin kysyä äidiltäni, mihin nämä lapset olivat kuolleet. Myös äiti vastasi suuttuneella äänellä: ”Mistä minä tietäisin.” Kolmannen kerran kysyin sitä 25 vuotta myöhemmin äitini vanhemmalta sisarelta, kummitädiltäni vähän ennen hänen kuolemaansa. Hän vastasi surullisella äänellä: ”Ei niitä osattu hoitaa.” Jäin miettimään, syntyikö syyllisyyttä ja häpeää

siitä, että lapsia ei osattu hoitaa, ja siksi asiasta vaiettiin, vai oliko suru liian raskas kannettavaksi, että siitä voisi puhua.

Kuolema väijyi suhtautumisessa vauvoihin myös vuonna 1880-luvulla syntyneessä isäni äidissä, joka oli sanonut miniälleen, äidilleni, minun synnyttyäni, että en tule elämään kauan, koska olin hänen mielestään liian ”hyvän näköinen”. Ymmärrettävästi äitini hätäntyi tuollaisesta arviosta, jota hän ei voinut jakaa sodassa olevan isäni kanssa.

Itsekin säikähdin, kun vuonna 1961 kannoin kolmiviikkoisen esikoiseni kalastajakylän tupaan Suomenlahden saarella. Mummojeni ikäluokkaa oleva appeni sanoi ennen tervehtimistään: ”Uskalsittepäs tuoda sen tänne.” Minä vastasin 21-vuotiaan reippaudella: ”Onhan täällä vauvoja ennenkin elänyt.” Siihen appeni vastasi: ”Mutta heikot kuoli pois.” Usein ajattelin huolestuneena, kun vauva itki, onko hän heikko (Pulkkinen, 2022b). – Appeni oli nähnyt lapsikuolleisuutta ja pelkäsi sitä lapsenlapselleen.

Olen miettinyt, onko lapsikuolleisuus vaikuttanut kiintymykseen lapsia kohtaan. Onko kuoleman pelko tehnyt suhteesta varautuneen: ei ole uskaltanut kiintyä lapseen, koska ero rakkaasta lapsesta on liian raskas kokemus.

Vanhemmat voivat nykyisin kiintyä lapseensa jo raskausaikana. He voivat odottaa lasta turvallisemmin mielin ja luottaa, että lapsi ja äiti selviytyvät synnytyksestä, eivätkä kulkutaudit uhkaa lasta. Mielestäni se näkyy siinä huolenpidossa, jota sekä äidit että isät lapsiaan kohtaan osoittavat. Se näkyy myös siinä, että isovanhemmat ja lastenlapset pitävät yhteyttä keskenään erilaisia kommunikaatiovälineitä käyttäen. Kummallekin osapuolelle suhde on hyvin arvokas. Lapsenlapset muistavat isoäitejään ja isoisiaan raukkauksella, jos he ovat olleet lapsia ymmärtäviä (ja ehkä vähän hemmottelevia), jos lapsenlapset saavat viettää aikaa heidän kanssaan ja jos omien vanhempien suhde isovanhempiin on hyvä, kuten tutkimukseni osoittaa (Pulkkinen, 2017).

### Hyvät kuulijat

Sukupolvisuhteet ovat olleet kansojen historioissa hyvin merkittäviä. Omaan sukuun kuuluvat ovat olleet erityisasemassa, kuten voimme lukea historiallisista romaaneista tai Kalle Päätalon omaelämäkerrallisesta Iijoki-sarjasta. jossa hän kertoo, miten ”atavoimaan” (viittaa sukulaisten vierailuun, Elias Lönnrotin sanakirjan mukaan) tulleita on kohdeltu erityisen huomaavaisesti. Eri kansojen piirissä sukulaisia on suojeltu ja heidän puolestaan on taisteltu. Ihmisen identiteettiä määrittelee kuuluminen sukuverkostoon ja sen ketjuun, ja sen tiedostaminen on yksi elämän voimavaroista.

Sosiaalipsykologian professori Antti Eskola (2008) on kirjoittanut: ”Kun suku kokoontuu, läsnä ei ole ainoastaan elossa olevien joukko. Mukana on, omalla tavallaan, myös suuri määrä elävien joukosta jo poistuneita jäseniä.” On edesmenneitä isiä ja äitejä, mummoja ja pappoja, sisarusia, serkkuja jne. Hän kirjoittaa, että ihmisen henki jää elämään, jos on niitä, jotka häntä muistavat ja muistelevat. Kun heitä muistellaan, he uusintavat vanhempiensa hengen.

Muistelot vahvistavat suvun henkeä, ja suvun henki vaikuttaa meihin. Saatamme tietää, milloin toimimme suvun hengen mukaisesti ja milloin poikkeamme siitä vahingossa tai tietoisesti. Muistelemisen, jolla nämä henget tehdään eläviksi, ei ole pelkkää tosiseikkojen mieleen palauttamista, vaan myös niiden valikointia ja tulkintaa.

Muisteleminen liittyy myös muistetun täydentämistä tarinoiksi, jotka saattavat alkaa elää omaa elämäänsä, ikään kun todella muistettuina tosiasioina.

Jokin on tärkeää vasta, kun annamme sille tulkinnan ja merkityksen. Muistojen valikointi ja täydentäminen on mielen työtä, jolla on vaikutusta elämäämme ja toimiimme. Tässä työssä meillä on paljon vapautta. Jokaiseen sukuun sisältyy tapahtumia, joiden muisteleminen tuottaa mielihyvää, ja niitä, jotka aiheuttavat surua tai muita kielteisiä tunteita. Eskolan elämänohje on antaa poisnukkuneiden olla rauhassa eikä muistella heidän elämäänsä liittyviä kielteisiä asioita. Jos löydämme tulkintakehyksen kulttuurisesta sukupolvesta, voimme ymmärtää henkilön olleen oman aikansa lapsi.

## Lähteet

- Eskola, A. (2008). Kuinka suvun henki meitä kantaa? *Yhteiskuntapolitiikka*, 73 (2), 206–208.
- Heikkinen, S. (2017). Me suomalaiset. *Suomen Kuvalehti*, 24–26, s. 32–34.
- Heinolan Hahl-suku I-II. (2003). 2. korjattu ja laajennettu laitos Sukuyhdistys Hahl ry.
- Heinolan Hahl-suku: Täydennysosa 2025. Sukuyhdistys Hahl ry.
- Pulkkinen, L. (2017). *Human development from middle childhood to middle adulthood: Growing up to be middle-aged*. (Yhteistyössä Katja Kokon kanssa.) Lontoo: Routledge. Luettavissa: [www.doi.org/10.4324/9781315732947](https://www.doi.org/10.4324/9781315732947)
- Pulkkinen, L. (2022a). *Lapsen hyvinvointi alkaa kodista*. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Pulkkinen, L. (2022b). *Tutkijan omakuva*. Helsinki: Teos-kustantamo.